

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО**

Кафедра оперної підготовки та музичної режисури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з наукової роботи
Скорик А. Я.

РЕЖИСУРА МУЗИЧНОГО ТЕАТРУ (ФАХ)

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
для аспірантів**

Галузь знань: **02 «Культура і мистецтво»**

Спеціальність: **026 «Сценічне мистецтво»**

Освітній ступінь: **третій освітньо-творчий рівень вищої освіти**

Ступінь вищої освіти: **«Доктор мистецтва»**

Київ – 2023 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «**Режисура музичного театру (фах)**» (1-6 семестр) для третього освітньо-творчого рівня вищої освіти в галузі знань 02 «Культура і мистецтво», за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво». 21 с.

«_____» _____ 2023 року. 21 с.

Укладач: **Даць І. В.**, професор кафедри оперної підготовки та музичної режисури НМАУ ім. П. І. Чайковського, народна артистка України, професор;

Ільченко П. І., професор кафедри оперної підготовки та музичної режисури НМАУ ім. П. І. Чайковського, заслужений діяч мистецтв України, професор;

Шутько С. М., в.о. професора кафедри оперної підготовки та музичної режисури НМАУ ім. П. І. Чайковського, заслужений діяч мистецтв України, доцент.

Редактор-упорядник: **Касьянова О. В.**, професор кафедри оперної підготовки та музичної режисури НМАУ ім. П. І. Чайковського, кандидат мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України.

Рецензент: **Копиця М. Д.**, завідувача кафедрою історії української музики та музичної фольклористики НМАУ ім. П. І. Чайковського, доктор мистецтвознавства, професор, заслужений працівник освіти України.

Робочу програму з навчальної дисципліни затверджено на засіданні Науково-аналітичної ради Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського.

Протокол від 26.09.2023 року № 2.

Голова Науково-аналітичної ради,

доктор мистецтвознавства, професор _____

Скорик А. Я.

Робочу програму з навчальної дисципліни погоджено з гарантом освітньо-творчої програми

Гарант освітньо-творчої програми

доктор мистецтвознавства, доцент _____

Іванніков Т. П.

Робочу програму з навчальної дисципліни перевірено

Завідувач відділу аспірантури та докторантури

кандидат мистецтвознавства, в. о. професора _____

Путятицька О. В.

Схвалено Вченою радою НМАУ ім. П. І. Чайковського для аспірантів третього освітньо-творчого рівня вищої освіти в галузі знань 02 «Культура і мистецтво», за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво».

Протокол від «27» вересня 2023 року №2

©Даць І.В., Ільченко П.І., Шутько С.М., 2023 рік

© НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2023 рік

Обсяг курсу – 420
 Індивідуальні – 210
 Самостійні – 210
 Екзамени

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Режисура музичного театру» (фах)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 14	02 «Культура і мистецтво» Спеціальність 026 «Сценічне мистецтво»	Дисципліни, які забезпечують набуття практичних мистецьких компетентностей
Модулів – 3		
Змістових модулів – 6		
Індивідуальне науково-дослідне завдання: 2 семестр: ІНДЗ 1. 4 семестр: ІНДЗ 2. 6 семестр: ІНДЗ 3.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: третій освітньо-творчий рівень вищої освіти	Рік підготовки: 1-3й
		Семестр: 1-6й
Загальна кількість годин – 420		Індивідуальні: 210
Тижневих годин для денної форми навчання ¹ : <u>аудиторних</u> : 1,2 сем. - 3 години 3-6 сем. - 2 години <u>самостійної роботи</u> : 1,2 сем. - 3 години 3-6 сем. - 2 години		Самостійна робота: 210
		Індивідуальні завдання: виконання здійснюється за рахунок самостійної роботи
		Вид контролю: Екзамени: 2, 4, 6 семестри

¹ Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної індивідуальної роботи становить: 210 год. (50%) до 210 год. (50%).

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «**Режисура музичного театру (фах)**» є процес інтерпретації та сценічного втілення оригінальної версії музично-театральної вистави в контексті професійної діяльності режисера музичного театру.

Місце дисципліни в програмі навчання:

Ключовий курс, що підсумовує процес професійної підготовки творчого аспіранта за ступенем вищої освіти «Доктор мистецтва».

Міждисциплінарні зв'язки.

Дисципліни, що є підґрунтям для даного курсу:

ГЕ 2: Основна іноземна мова(англійська).

ФП 1: Концепції розвитку сучасного сценічного мистецтва.

ФП 2: Новітні тенденції в музичному театрі ХХІ ст.

ЗП 1: Режисура музичного театру (Фах).

ЗП 2: Інноваційні технології в мистецькій освіті.

ВВА 4: Актуальні проблеми аналізу музичного твору (теорія, методологія, практика).

ВВА 5: Інтерпретація музичного твору.

ВВА 8: Комунікаційні технології в сучасній музичній культурі України.

Дисципліни, що вивчаються на підґрунті даного курсу:

ПД 1: Підготовка науково-дослідного проєкту.

ВВА 10: Комп'ютерне редагування музикознавчих текстів.

Мета: підвищення професійної майстерності режисера музичного театру у втіленні оригінальних творчих мистецьких проєктів із використанням сучасних науково-творчих досягнень.

Завдання:

з'ясування актуальності обраної проблематики на тлі соціокультурних викликів сьогодення, її відповідності потребам та інтересам сучасного глядача; проведення режисерського аналізу обраного твору, характеристика його музичного та драматургічного аспектів у контексті новітніх мистецтвознавчих досліджень; формування оригінального творчого задуму музично-театральної вистави крізь призму режисерських новацій у сучасному музичному театрі; режисерське втілення оригінальної версії вистави із застосуванням нового синтезу традиційних та інноваційних засобів сценічної виразності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни творчий аспірант повинен:

знати:

- концепт сучасного розвитку музичного театру у новій парадигматиці культури і мистецтва;

- методологію режисерського аналізу обраного твору, спираючись на новітні дослідження і розробки;
- методологію створення режисерського задуму вистави на підставі сучасних здобутків світового та вітчизняного музичного театру;
- технологію режисерського втілення вистави з використанням оригінальних прийомів синтезування традиційних та інноваційних засобів сценічної виразності;

вміти:

- обирати для постановки актуальні твори високої художньої якості, співзвучні вирішенню проблем сьогодення, об'єктивно оцінювати творчі, технічні та матеріальні можливості їх реалізації;
- здійснювати режисерський аналіз обраного твору на підставі новітніх досліджень мистецького доробку композитора в контексті театральної естетики його часу, визначати фактори впливу на особливості музичної драматургії;
- генерувати оригінальні ідеї у створенні режисерського задуму музично-театральної вистави, переосмислюючи новаторські пошуки та експерименти сучасників, формулювати власне креативне бачення майбутнього мистецького проєкту з особистими характерними рисами;
- організовувати зусилля постановочної групи, творчого складу та допоміжних служб задля режисерського втілення та демонстрації оригінальної версії мистецького проєкту, забезпечення художньої цілісності вистави;

володіти професійними компетентностями:

- готовністю до встановлення причинно-наслідкових зв'язків між сучасними викликами розвитку суспільства та актуальністю обраної проблематики творчого мистецького проєкту;
- вмінням проводити режисерський аналіз музичної драматургії обраного твору, спираючись на новітні мистецтвознавчі досягнення, опрацювати літературно-іконографічні джерела в контексті його жанрово-стильової специфіки;
- змогою до створення оригінального режисерського задуму майбутнього мистецького проєкту на підставі творчого переосмислення новацій знакових постатей музичного театру сьогодення, до формування структури постановочного плану в контексті сучасної театральної естетики;
- спроможністю оперувати синтезом традиційних та інноваційних методів постановочної роботи в контексті різних режисерських напрямків і шкіл, їх сценічною реалізацією при втіленні та демонстрації власного творчого мистецького проєкту.

Програмний результат навчання:

- Здатність до створення на основі актуальної проблематики оригінальної режисерської версії творчого мистецького проєкту в контексті сучасної театральної естетики, його публічної демонстрації, інтегруючи новітні досягнення світового та вітчизняного музичного театру.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем «Режисура музичного театру» (фах)	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН					
	Денна форма					
	Обсяг годин Загальний	Обсяг годин Аудиторних	у тому числі			
Теоретичні Лекції			Практичні Індивідуальні	Самостійна робота	Контрольний модуль	
1	2	3	4	5	6	7
МОДУЛЬ I. Специфіка режисерської діяльності в музичному театрі XXI століття						
Змістовний модуль 1. Вплив соціокультурних викликів сьогодення на режисерську практику в музичному театрі						
Тема 1. Транснаціоналізація та само-ідентифікація оперного мистецтва: пошуки гармонізації репертуарної політики	15	15	-	6	6	-
Тема 2. Опера як художній твір та мистецький продукт: спроби поєднання естетико-ціннісного та фінансово-економічного контенту	15	15	-	10	10	-
Тема 3. Функціонування оперного жанру під впливом шоу-бізнесу: оптимізація видовищного та драматургічного аспектів	15	15	-	6	6	-
Тема 4. Модернові трактування оперних творів: межі режисерської сумлінності	15	15	-	8	8	-
Разом за змістовним модулем 1	60	60		30	30	-
Змістовний модуль 2. Мобільність режисерської практики в умовах світових глобалізаційно-інтеграційних процесів.						
Тема 5. Режисерський концепт створення оперних вистав у контексті міжнародних мистецьких проєктів	30	30	-	14	10	
Тема 6. Специфіка режисерських підходів до фестивальних оперних проєктів	30	30	-	14	16	
Тема 7. Вплив інноваційних мультимедійних технологій на режисерські інтерпретації оперних вистав.	30	30	-	16	14	
Тема 8. Інтегративний характер режисерської діяльності в контексті тяжіння до неосинкретизму сучасних оперних вистав	30	30	-	16	10	
ІНДЗ 1	-	-	-	-	10	
Разом за змістовним модулем 2	120	120	-	60	60	
РАЗОМ ЗА МОДУЛЕМ I:	180	180	-	90	90	1

Назва змістових модулів і тем «Режисура музичного театру» (фах)	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН					
	Денна форма					
	Обсяг годин Загальний	Обсяг годин Аудиторних	у тому числі			
Теоретичні Лекційні			Практичні Індивідуальні	Самостійна робота	Контрольний модуль	
1	2	3	4	5	6	7
МОДУЛЬ II. Формат діяльності режисера музичного театру сьогодення						
Змістовний модуль 3. Діалектична сутність режисерського аналізу як фундамент майбутнього режисерського задуму						
Тема 9. Вплив соціальної потреби суспільства на визначення актуальності майбутньої вистави. Сучасний погляд. Шляхи практичної реалізації	10	10	-	6	6	-
Тема 10. Науковий підхід до режисерського аналізу твору в контексті об'єктивного проникнення та розуміння авторського задуму	10	10	-	4	10	-
Тема 11. Сучасні напрацювання та інструментарій в оволодінні мистецтвом режисерського аналізу драматургії	10	10	-	4	6	-
Тема 12. Режисерський аналіз музичної драматургії як креативний прогноз творчого задуму майбутньої вистави	10	10	-	6	8	-
Разом за змістовним модулем 3	40	40		20	20	-
Змістовний модуль 4. Парадигма формування режисерського задуму						
Тема 13. Діалектичне опрацювання драматургії як основа задуму	20	20	-	10	8	-
Тема 14. Вплив соціокультурних реалій сьогодення та новітні засоби сценічної виразності при створенні пластично-просторової структури вистави	20	20	-	10	8	-
Тема 15. Роль інноваційного процесу у створенні системи образів в загальних координатах режисерського задуму мистецького проєкту	20	20	-	10	8	-
Тема 16. Напрацювання режисерських прийомів в стилях модерн та постмодерн в створенні мистецького проєкту	20	20	-	10	8	-
ІНДЗ 2.	-	-	-	-	8	-
Разом за змістовним модулем 4	80	80	-	40	40	-
РАЗОМ ЗА МОДУЛЕМ II:	120	120	-	70	70	1

Назва змістових модулів і тем «Режисура музичного театру» (фах)	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН					
	Денна форма					
	Обсяг годин Загальний	Обсяг годин Аудиторних	у тому числі			
			Теоретичні Лекції	Практичні Індивідуальні	Самостійна робота	Контрольний модуль
1	2	3	4	5	6	7
МОДУЛЬ III. Алгоритм створення оперної вистави у новій парадигматиці музичного театру						
Змістовний модуль 5. Організаційно-постановочний концепт у режисерському втіленні вистави						
Тема 17. Організаційний концепт режисерського підходу до втілення вистави — запорука її успішної реалізації та довгого сценічного життя	10	10	-	6	6	-
Тема 18. Інтерпретаційний концепт режисерського підходу до втілення вистави у контексті розвитку перспективних напрямків музичного театру	10	10	-	4	10	-
Тема 19. Постановочний концепт режисерського підходу до втілення вистави у контексті співпраці постановочної групи, творчого складу та технічних служб — оптимальне забезпечення художньої цілісності вистави	10	10	-	4	6	-
Тема 20. Маркетингово-презентацій-ний аспект режисерського підходу до втілення оперної вистави як перспективна тенденція поєднання можливостей музичного театру і шоу-бізнесу	10	10	-	6	8	-
Разом за змістовним модулем 5	40	40		20	20	-
Змістовний модуль 6. Техніка управління видовищним синтезом						
Тема 21. Координація зусиль постановочної групи, виконавського складу і технічних служб під час прогонних та генеральної репетицій	20	20	-	10	8	-
Тема 22. Роль та місце режисера в координації управління видовищним синтезом під час здачі вистави	20	20	-	10	8	-
Тема 23. Технологія управління видовищним синтезом під час прем'єрного показу	20	20	-	10	8	-
Тема 24. Техніка управління видовищним синтезом під час подальшої репертуарної експлуатації вистави	20	20	-	10	8	-
ІНДЗ 3	-	-	-	-	8	-
Разом за змістовним модулем 6	80	80	-	40	40	-
РАЗОМ ЗА МОДУЛЕМ III:	120	120	-	70	70	1

Назва змістових модулів і тем «Режисура музичного театру» (фах)	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН					
	Денна форма					
	Обсяг годин Загальний	Обсяг годин Аудиторних	у тому числі			
Теоретичні Лекції			Практичні Індивідуальні	Самостійна робота	Контрольний модуль	
1	2	3	4	5	6	7
РАЗОМ ЗА МОДУЛЕМ I-III:	420	420	-	210	210	3

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Модуль I. Специфіка режисерської діяльності в музичному театрі XXI ст.

4.1.1. Змістовний модуль 1.

Вплив соціокультурних викликів сьогодення на режисерську практику в музичному театрі

Тема 1. Транснаціоналізація та самоідентифікація оперного мистецтва: пошуки гармонізації репертуарної політики

Диспропорція зарубіжного репертуару, його домінуванням над вітчизняним в українському музичному театрі. Пріоритет виконання опер мовою оригіналу (італійською, французькою, німецькою, англійською) над україномовним контентом. Роль режисера у творенні сучасної української опери.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

Тема 2. Опера як художній твір та мистецький продукт: спроби поєднання естетико-ціннісного та фінансово-економічного контенту

Поступова зміна основного призначення музичного театру — від виховання і розвитку особистості до ринку театральних послуг. Зміщення акцентів у оперних виставах з драматургічного контенту на розважальний.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

Тема 3. Функціонування оперного жанру під впливом шоу-бізнесу: оптимізація видовищного та драматургічного аспектів

Надмірне застосування прийомів і засобів шоу-бізнесу в музичному театрі як наслідок надмірного психологічного навантаження особистості доби інформаційних технологій, пришвидшення темпоритмів життєдіяльності суспільства. Прояви негативної тенденції перетворення оперних творів із складними драматургічними колізіями на театралізовані шоу-видовища.

Необхідність пошуку оптимізації видовищної і драматургічної складової в оперних виставах, забезпечення єдності форми і змісту твору засобами режисерської виразності.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

Тема 4.

Модернові трактування оперних творів: межі режисерської сумлінності

Прояви негативної тенденції так званого “оновлення” старовинних та класичних оперних творів у модерновому та постмодерновому стилях всупереч концептуальному задуму композитора. Вульгаризація та дискредитація високого призначення трагедійних і драматичних творів спроможних завдяки катарсису, який переживає глядач, виховати у нього несприйняття негативних явищ в суспільстві, нищих вчинків персонажів.

Пошуки модернізації старовинних та класичних творів у контексті концептуального бачення композитора, вияв загальнолюдських, позачасових якостей персонажів, спроможних надихати сучасного глядача на наслідування благородних вчинків.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

4. 1. 2. Змістовний модуль 2.

Мобільність режисерської практики в умовах світових глобалізаційно-інтеграційних процесів

Тема 5. Режисерський концепт створення оперних вистав у контексті міжнародних проєктів

Міжнародна мобільність сучасного митця у сфері музичного театру в контексті створення мистецьких проєктів представниками різних країн, расових, національних, ментальних, релігійних, культурних особливостей. Необхідність врахування сучасним режисером означеної специфіки при підборі складу виконавців та інтерпретації музично-театрального твору задля забезпечення його художньої цілісності.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

Тема 6.

Специфіка режисерських підходів до фестивальних оперних проєктів

Інтенсивний розвиток фестивального руху у сфері музично-театрального мистецтва на порубіжжі ХХ-ХХІ століть.

Різновекторна спрямованість їх програм, обґрунтована пошуками новітніх режисерських підходів до інтерпретації оперних творів, використання інноваційних арт-технологій та сценічного дизайну, нового синтезу різноманітних засобів виразності з тяжінням до неосинкретизму.

Врахування творчого спрямування фестивалю, особливостей сценічної реалізації твору, інших вимог організаторів фестивалю в режисерських інтерпретаціях оперних вистав.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

Тема 7. Вплив інноваційних мультимедійних технологій на режисерські інтерпретації оперних вистав

Створення MTV-оперних вистав з органічним поєднанням реальних та віртуальних персонажів, мультимедійного сценографічного оформлення вистави — новітня та перспективна тенденція розвитку музичного театру сьогодення. Застосування різноманітних інноваційних арт-технологічних систем у режисерських пошуках знакових постатей світового та вітчизняного музичного театру.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

Тема 8. Інтегративний характер режисерської діяльності у контексті тяжіння сучасних оперних вистав до неосинкретизму

Дуалістичний характер режисерської діяльності у вирішенні оперних вистав сьогодення:

-інтегративний характер співпраці режисера з композитором, диригентом, сценографом, художником, хормейстером, балетмейстером, постановником пластичних та батальних сцен, виконавським складом та технічними службами;

-інтеграція засобів виразності різних видів мистецтв з науково-технологічними досягненнями в інтерпретації музичного твору.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

4. 2. МОДУЛЬ II. Формат діяльності режисера музичного театру сьогодення

4. 2. 1. Змістовний модуль 3.

Діалектична сутність режисерського аналізу як фундамент майбутнього режисерського задуму.

Тема 9. Вплив соціальної потреби суспільства на визначення актуальності майбутньої вистави. Сучасний погляд. Шляхи практичної реалізації

Глибоке вивчення соціокультурних суспільних процесів. Визначення їх впливу на мистецтво загалом та театральне зокрема. Коло проблем, як основа максимального охоплення реципієнтів. Співвідносність теми твору з сьогоденням, з запитами і потребами глядача доби інформаційного суспільства.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

Тема 10. Науковий підхід до режисерського аналізу твору у контексті об'єктивного проникнення та розуміння авторського задуму

Використання провідних театральних систем ХХ-ХХІ ст. для креативного режисерського аналізу. Використання особистого життєвого та емоційного досвіду при режисерському аналізі. Застосування новітніх відкриття у галузях філософії, психології, етики, естетики.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

Тема 11. Сучасні напрацювання та інструментарій в оволодінні мистецтвом режисерського аналізу драматургії

Залучення актуальних досліджень практиків театру до режисерського аналізу драматургії. Використання мультимедійних засобів в режисерському аналізі драматургії. Застосування напрацювань суміжних видів мистецтв.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

Тема 12. Режисерський аналіз музичної драматургії як креативний прогноз творчого задуму майбутньої вистави

Вплив запиту суспільства на визначення ідейно-тематичного комплексу вистави. Взаємозв'язок глядацького інтересу до вистави та креативності ідейно-тематичного аналізу. Значення креативного ідейно-тематичного аналізу на сучасне сприйняття вистави.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

4. 2. 2. Змістовний модуль 4.

Парадигма формування режисерського задуму

Тема 13. Діалектичне опрацювання драматургії як основа задуму

Об'єктивний науково-дослідницький погляд на формування режисерського задуму вистави. Використання особистісних суб'єктивних якостей у режисерському задумі. Дослідження об'єктивно-суб'єктивних трансформацій. Парадигма формування надзавдання режисерського задуму.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

Тема 14. Вплив соціокультурних реалій сьогодення та новітні засоби сценічної виразності при створенні пластично-просторової структури вистави

Формування факторів, що впливають на створення креативних варіантів пластично-просторової структури вистави. Ознайомлення з новітніми світовими напрацюваннями та вироблення власних засобів при формуванні пла-

стично-просторової структури вистави. Динамізація розвитку сценічного дійства у рамках створення композиції вистави.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

Тема 15. Роль інноваційного процесу у створенні системи образів у загальних координатах режисерського задуму мистецького проєкту

Напрацювання новітніх технологій при побудові сценічного видовища. Шляхи реалізації надбань “нової доби” для сценографічно-образного вирішення вистави. Застосування психологічних прийомів впливу в контексті сучасних вимог в творчій співпраці з актором-співачком.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

Тема 16. Напрацювання режисерських прийомів в стилях модерн та постмодерн при створенні мистецького проєкту

Систематизація напрацьованого світового досвіду виражальних прийомів режисерського мистецтва. Варіативність нових режисерських прийомів в епоху модерного і постмодерного мистецтва. Стилізація, провокація, компіляція та інше, як шляхи пошуку модерних та постмодерних режисерських прийомів.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

4. 3. МОДУЛЬ III. Алгоритм створення оперної вистави у новій парадигматиці музичного театру

4. 3. 1. Змістовний модуль 5.

Організаційно-постановочний концепт у режисерському втіленні вистави

Тема 17. Організаційний концепт режисерського підходу до втілення вистави — запорука її успішної реалізації та довгого сценічного життя

Розмаїття театральних форм організації випуску вистави вироблених практикою світового театру. Пошук та відбір найбільш життєздатних форм втілення для успішності майбутньої експлуатації вистави. Залучення допоміжних позатеатральних чинників для запоруки довгої сценічної експлуатації вистави.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

Тема 18.

Інтерпретаційний концепт режисерського підходу до втілення вистави у контексті розвитку перспективних напрямків музичного театру

Місце та роль інтерпретаційної складової у створенні майбутньої вистави. Залучення сучасних життєвих реалій для вибору вектору інтерпретації музичної вистави. Прогнозування нових шляхів розвитку методики інтерпретування сценічного твору.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

Тема 19.

Постановочний концепт режисерського підходу до втілення вистави у контексті співпраці постановочної групи, творчого складу та технічних служб — оптимальне забезпечення художньої цілісності вистави

Постановочний концепт як основа художньої цілісності вистави. Інноваційні ідеї як складова співпраці режисера з постановочною групою. Новітні підходи до організації співпраці постановочно-виконавчого колективу на сучасному етапі творення вистави.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

Тема 20. Маркетингово-презентаційний аспект режисерського підходу до втілення оперної вистави як перспективна тенденція поєднання можливостей музичного театру і шоу-бізнесу

Кросовери як одна з перспективних форм популяризації оперного мистецтва, співаків, інших знакових постатей музичного театру в контексті сучасних маркетингових технологій. Специфіка їх програм: поєднання непоєднуваного — цирку, спорту, оперного та естрадного співу, арт-технологій з елементами ландшафтного та сценічного дизайну. Напрацювання нових маркетингологічних форм при реалізації сучасного сценічного продукту.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

4. 3. 2. Змістовний модуль 6.

Техніка управління видовищним синтезом

Тема 21.

Координація зусиль постановочної групи, виконавського складу і технічних служб під час прогонних та генеральної репетицій

Форми та методи організаційного процесу на завершальному етапі випуску вистави. Творчий та організаційний контроль випуску вистави згідно режисерського задуму. Корекція та доопрацювання виявлених недоліків як шлях до досягнення художньої цілісності вистави.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

Тема 22.

Роль та місце режисера в координації управління видовищним синтезом під час здачі вистави

Здача вистави як кульмінаційна точка заключного періоду роботи над виставою. Режисер — гарант та головний організатор органічності процесу здачі вистави. Об'єднання колективних зусиль задля встановлення творчо-художнього критерію майбутньої прем'єри.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

Тема 23.

Технологія управління видовищним синтезом під час прем'єрного показу

Прем'єра як кінцевий етап реалізації режисерського аналізу, задуму та втілення. Професійна компетенція режисера як передумова майбутньої успішності вистави. Контролююча функція режисера в об'єднанні зусиль творчо-постановочного колективу задля успішності прем'єри вистави.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

Тема 24.

Техніка управління видовищним синтезом під час подальшої репертуарної експлуатації вистави

Глядацька, громадська та театрознавча оцінка як основа для подальшого удосконалення вистави. Організація медійного висвітлення вистави для її популяризації. Гастрольна, фестивальна та конкурсна складова як розширення географії залучення глядача до вистави. Оновлення складу виконавців як запорука тривалого сценічного життя вистави в репертуарі театру.

Аналітичний розбір музично-театральних вистав у контексті означеної тематики.

5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

2 семестр. ІНДЗ 1.

4 семестр. ІНДЗ 2.

6 семестр. ІНДЗ 3.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Вербальний: розповідь-пояснення, бесіда, обговорення, навчальна дискусія.

Наочний: перегляд ілюстративних матеріалів (малюнків, графіків, ескізів, макетів, відеоматеріалів тощо).

Аналітичний: аналіз творів, аналіз партитури та клавіру, аналіз першоджерел та лібрето.

Проблемний: визначення і вирішення проблемної ситуації.

Практичний: виконання режисерських завдань, постановка та апробація режисерських епізодів, сцен, картин, репетиційний процес у контексті творчого мистецького проєкту.

Експериментальне моделювання: режисерська побудова сценічної дії у контексті творчого мистецького проєкту.

Мистецтвознавчі: жанровий, стилістичний, інтерпретаційний.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Міжсесійний (поточний контроль)

Вербальний: експрес-опитування, контрольне опитування, співбесіда, колоквиум, тематична доповідь.

Наочний: захист ескізів, макету, документації з підготовки та випуску вистави.

Аналітичний: аналіз виконаних індивідуальних науково-дослідних завдань.

Практичний: демонстрація набутих навичок постановника, апробація власного режисерського стилю в контексті задачі окремих частин проєкту.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Екзамен: аналітична, практична, експериментальна частини.

Захист індивідуальних науково-дослідних і творчих завдань, суголосних вимогам творчого мистецького проєкту.

Критерії оцінювання

Презентація окремих частин творчого мистецького проєкту в контексті власного експериментального моделювання.

Тематична доповідь при захисті індивідуальних науково-дослідних і творчих завдань, спрямованих на реалізацію творчого мистецького проєкту.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

8.1. Базова

1. Бистрякова В., Осадча А., Пільгук О. Інновації та технології в сучасному мистецтві // Вісник Львівської національної академії мистецтв. Львів, 2017. Вип. 32. С. 189–199.
2. Веселовська Г. Театр Миколи Садовського (1907-1920). Київ: Темпора, 2018. 412с.
3. Веселовська Г. І. Сучасне театральне мистецтво. Київ: НАККіМ, 2014. 143с.
4. Гамкало І.-Я. Мій музичний Олімп. Київ: Світ Успіху, 2021.
5. Голубничий С. Специфічність підходів диригента у нетипових умовах утілення оперних вистав // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2023. №1 (67). С. 129-140.
6. Даць І. Формат підготовки режисера музичного театру в соціокультурних реаліях незалежної України // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2021. №3-4 (52-53). С. 181-202.
7. Журавльова Т. Екранні інтерпретації оперної класики // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2020. №2-3 (47-48). С. 37-50.
8. Ільченко П. І. Режисерський задум оперної вистави крізь призму сучасної театральної естетики // Українське музикознавство. Київ, 2020. Вип. 46. С. 45–57.
9. Касьянова О. В. Еволюційні модифікації танцювальних сцен у контексті генези української опери // Українське музикознавство. Київ, 2020. Вип. 46. С. 58–74.
10. Касьянова О. В. Концепт підготовки доктора мистецтва з музичної режисури // Українське музикознавство. Київ, 2021. Вип. 47. С. 18–27.
11. Касьянова О.В. Поліфункціональність танцювальних сцен в оперній виставі // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2023. №1 (67). С. 112-128.
12. Ковальчук, О., Волошина, Л., Руденко, Т., Поліщук, Б., 2021. *Український театральний костюм ХХ-ХХІ століть. Ескізи*. Львів; Київ; Харків: ГО «Галерея сценографії»; Музей театального музичного та кіномистецтва України; Видавець О. Савчук. 127с.
13. Ковальчук, О.В., 2019. *Сценографічна практика у просторі ХХ століття: київські реалії*. Київ: Фенікс.
14. Колесник Є. Виховання співака-актора в контексті української оперної

- школи // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2022. №2 (55). С. 113-126.
15. Колесник Є. Становлення принципів оперного виконавства в контексті генези української вокальної школи // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2023. №2 (58).
 16. Колодуб О. Творчі принципи організації оперної вистави /Олександр Колодуб . Життя, творчість, спогади / авт. -упоряд. І. Колодуб. Київ: Музична Україна, 2006. С. 104 – 112.
 17. Корнієнко Н. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. Київ: Либідь 2007. 328с.
 18. Корчова О. Музичний модернізм як *terra cognita*. Київ: Музична Україна, 2020. 490с.
 19. Курбас Л. Філософія театру / упоряд. М. Лабінський. Харків – Київ: Основи, 2022. 920с.
 20. Летичевська О. М. Хорове виконавство в оперній виставі: творчість Л. М. Венедиктова: моногр. Київ, 2018. 230с. :іл.
 21. Лукашев В.А. Режисерське вирішення пластично-просторового образу в сучасній моноопері («Листи кохання» В. Губаренка в ХНАТОБ ім. М. Лисенка) // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2015. №4 (29). С. 66-74.
 22. Макаренко Г.Г. Деякі аспекти роботи диригента над оперною партитурою // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, 2001. Вип. 18. С. 232-240.
 23. Михайлова Н. М. Творчість і співтворчість у комунікативній системі режисер – хормейстер – актор // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2010. №2 (7). С. 91-95.
 24. Михайлова Н. М. Трансформація рольової функції хору у музичній виставі (на прикладі театральної практики останньої третини ХХ-початку ХХІ століть) : автореф. дис... канд. мистецтвознавства. 17.00.03 – музичне мистецтво / Харківський нац. ун-т мистецтв ім. І.П. Котляревського. Харків, 201. 12с.
 25. Несен І.І. Роль костюма у формуванні образу персонажа в Театрі Корифеїв (1882-1914 рр.) // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва, 2021, №2. С.154.
 26. Нестьєва М. І. На противагу свавілля «режисерського театру» // Аспекти історичного музикознавства. Вип. VI: Музика і театр в історичному часі та просторі. Харків: Харківський національний університет мис-

- тецтв імені І. П. Котляревського, 2013. С. 272–389.
27. Нестьєва М. І. Режисер і композитор – однодумці чи супротивники? // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2012. №3 (16). С. 11 – 16.
 28. Никоненко Р. Пластична режисура в українському театральному мистецтві кінця ХХ – початку ХХІ століття: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: Сценічне мистецтво / Київський національний університет культури і мистецтв. Київ, 2021. 181 с.
 29. Освіта і суспільство: навч. посіб. / П. М. Куліков, Т. В. Девтерова, І. В. Девтеров та ін.. Київ, 2018. 364 с.
 30. Паламаренко А. Виконавські акценти виразності сценічного мовлення в українській опері (з досвіду роботи Івана Паторжинського) // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2022. №3-4 (56-57). С. 197-211.
 31. Панасюк В. Ю. Специфіка функціонування диригента в системі комунікацій оперного спектаклю // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2011. №3 (12). С. 96 – 101.
 32. Пігель Ю. Сценічний костюм львівських театрів кінця ХХ – початку ХХІ століття. Художні особливості, пошуки образності. Львів: Аз-Арт, 2009. 180 с.
 33. Рожок В. І. Стефен Турчак. Київ: Либідь, 2013. 233 с.
 34. Солов'яненко А. Взаємодія режисера й диригента у процесі вирішення оперної вистави // Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв, 2009, №2. С. 73-77.
 35. Скворець В. Вплив інформаційних технологій на соціалізацію молоді // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Освіта як чинник формування креативних компетентностей в умовах цифрового суспільства» (27–28 листопада 2019 р.). Запоріжжя, 2019. С. 153–156.
 36. Скрипка А. Шоу-технології як форма соціальної комунікації: автореф. дис. ... канд. соціологічних наук / Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Харків, 2010. 33 с.
 37. Станішевський Ю. Національний академічний театр опери та балету України імені Тараса Шевченка: Історія і сучасність: моногр. Київ: Музична Україна, 2002. 736 с.: іл.
 38. Станішевський Ю. О. Національна опера України. 2001-2011: моногр. Київ: Музична Україна, 2012. 304 с.
 39. Станішевський Ю. О. Режисура в сучасному українському музичному театрі: моногр. Київ: Наукова думка, 1982. 278 с.

40. Степурко В. І. Аналіз музичних творів: навч. посібник. Київ: НАКК-КІМ, 2020. 140с.
41. Тобілевич С. Корифеї українського театру. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 540с.
42. Черкашина-Губаренко М. Оперний театр у мінливому часопросторі: моногр. Харків, Акта, 2015. 380с.
43. Черкашина-Губаренко М. Р. Структурний аналіз оперного твору (стаття перша) // Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2009. №2 (3). С. 58- 78.
44. Черкашина-Губаренко М. Р. Структурний аналіз оперного твору (стаття друга) // Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2009. №4 (5). С. 142- 153.
45. Шутько С. Роль театрального костюма у створенні художнього образу оперної вистави // Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2022. №3-4 (56-57). С. 212-224.
46. Шутько С. М. Сучасна музична режисура – новаторство чи авантюризм? // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2021. № 3-4 (52-53). С. 203–216.
47. Юдова-Романова К. В. Генератори сценічних ефектів як постановочний засіб художньо-образної виразності на сцені // Вісник 145 Київського національного університету культури і мистецтв. Серія «Сценічне мистецтво». Київ, 2019. Вип. 2. Т. 2. С. 179–193. 120.
48. Юдова-Романова К. В. Експериментальний сценічний простір: проблеми класифікації // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія «Сценічне мистецтво». Київ, 2021. Вип. 1. Т. 4. С. 39–54. 121.
49. Юдова-Романова К., Стрельчук В., Чубукова Ю. Режисерські інновації у використанні технічних засобів і технологій у сценічному мистецтві // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія «Сценічне мистецтво». Київ, 2019. Вип. 1. Т. 2. С. 52–72. 122.
50. Юдова-Романова К. В. Технічні засоби оформлення сценічного простору. Київ: КНУКіМ, 2017. 314 с.: іл.
51. Wilson G. Psychology for Performing Artists 2e: Butterflies and Bouquets: Wiley & Sons, Incorporated, John. 288 p.

8. 2. Допоміжна

1. Актуальні проблеми музичного театру в контексті соціокультурних викликів сучасності: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2-3 березня 2020р./Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковсько-

- го; ред.-упоряд. О. В. Касьянова. Київ, 2020. 256 с.
2. Безклубенко С. Мистецтво: терміни та поняття: енциклопед. вид. у 2т. Т.1 (А-Л). Київ: Ін-т культурології АМУ, 2008. 240с.: іл.
 3. Безклубенко С. Мистецтво: терміни та поняття: енциклопед. вид. у 2т. Т.2 (М-Я). Київ: Ін-т культурології АМУ, 2008. 256с.: іл..
 4. Клековкін О.Ю. *THEATRICA*: Лексікон. Київ: Фенікс. 2012.
 5. Паві П. Словник театру / наук. ред. О. Клековкін. Львів, 2006.

8. 3. Інформаційні ресурси

Офіційні документи

1. Про вищу освіту: Закон України №1556-18 – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Про освіту: Закон України №2145-19 – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Порядок здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні: Постанова Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2018 р. №865 – <https://законодавство.com/download/postanova-vid-jovtnya-2018-865-pro-2018-67669.html>.
4. Зміни, що вносяться до Порядку здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 лютого 2020 р. №89 – <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-poryadku-zdobuttya-osvitno-tvorchogo-stupenya-doktora-mistectva-ta-navchannya-v-asistenturi-stazhuvanni-89120219>.
5. Концепція діяльності Національної музичної академії імені П.І. Чайковського. №33-а-2018. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Kontseptsiya-diyalnosti-NMAU-imeni-P.I.CHajkovskogo> .
6. Положення про асистентуру-стажування та творчу аспірантуру Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. №13 від 27.06.2019 <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-asistenturu-stazhuvannya-ta-doktora-mistetstva-2019.pdf>
7. Положення про організацію освітнього процесу у Національній музичній академії імені П.І. Чайковського. №214-А –2019. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-u-Natsionalnij-muzichnij-akademiyi-Ukrayini-imeni-P.I.CHajkovskogo.pdf>.
8. Статут Національної музичної академії імені П.І. Чайковського. №1779-2020. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/statut-nmau.pdf>.
9. Стратегія. Національна музична академія імені П.І. Чайковського. №120-А – 2020. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Strategiya-NMAU.pdf>

8. 4. Інформаційні ресурси з історії опери, театрального виконавства, новини сучасного театрального світу

1. <https://moderato.in.ua/>

2. [https://www.operabase.com/
en](https://www.operabase.com/en)

3. <http://www.operanews.com/>

Відео, аудіо, ілюстративні матеріали, електронні бібліографічні ресурси

4. <http://intoclassics.net/>

Публікації сучасних українських музикознавців, театрознавців, критиків тощо.

5. <http://mi-re.do.am/index/0-2>

З М І С Т

1. Опис навчальної дисципліни	3
2. Мета і завдання навчальної дисципліни	4
3. Структура навчальної дисципліни	6
4. Програма навчальної дисципліни.....	100
4. 1. Модуль I. Специфіка режисерської діяльності в музичному театрі XXI ст.	100
4. 1. 1. Змістовний модуль 1. Вплив соціокультурних викликів сьогодення.....	100
на режисерську практику в музичному театрі	100
4. 1. 2. Змістовний модуль 2. Мобільність режисерської практики в умовах світових глобалізаційно-інтеграційних процесів	111
4. 2. МОДУЛЬ II. Формат діяльності режисера музичного театру сьогодення.....	122
4. 2. 1. Змістовний модуль 3. Діалектична сутність режисерського аналізу як фундамент майбутнього режисерського задуму.	12
4. 2. 2. Змістовний модуль 4. Парадигма формування режисерського задуму	133
4. 3. МОДУЛЬ III. Алгоритм створення оперної вистави у новій парадигматиці музичного театру.....	144
4. 3. 1. Змістовний модуль 5. Організаційно-постановочний концепт у режисерському втіленні вистави	144
4. 3. 2. Змістовний модуль 6. Техніка управління видовищним синтезом	155
5. Індивідуальні завдання	166
6. Методи навчання.....	177
7. Методи контролю.....	177
Форма підсумкового контролю успішності навчання.....	177
Критерії оцінювання	177
8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	18
8. 1. Базова.....	188
8. 2. Допоміжна.....	211
8. 3. Інформаційні ресурси	222
8. 4. Інформаційні ресурси з історії опери, театрального виконавства, новини сучасного театрального світу	233